

Què passa amb els Mossos?

Els episodis de Berga, l'informe filtrat, els tests robats i alguna càrrega policial han situat els Mossos d'Esquadra al bell mig del debat polític i mediàtic a Catalunya. A les portes del desplegament a Barcelona, el proper mes de novembre, analitzem l'opinió sobre la policia catalana de diversos col·lectius socials.

Arran dels incidents de Berga durant la Patum d'enguany ha sorgit un debat sobre la visió que es té a Catalunya dels Mossos d'Esquadra. Aquest cos es va veure esquitxat per la polèmica: si calia que tinguessin més presència durant els actes festius, si havien actuat amb prou celebritat la nit de l'assassinat o si no hi havia hagut prou prevenció davant de l'amenaça de grups violents. La consellera d'Interior, Montserrat Tura, va donar detallades explicacions al Parlament sobre els fets tràgics de la Patum i l'actuació dels Mossos, exculpant-los. Polèmiques a banda, uns quants berguedans van protestar per l'actuació de la policia autonòmica, posant de manifest un divorci entre una part de la ciutadania i aquestes forces d'ordre. A més, fets com ara el robatori de tests de les proves d'admissió a l'Escola de Policia de Catalunya o com l'informe anònim de gener de 2004 que CiU va fer públic fa quinze dies i que incitava els responsables d'Interior a cessar comandaments suposadament afins a la federació nacionalista han contribuït a crear un núvol de dubtes sobre els Mossos.

A final de 1994 a la comarca d'Osona, els Mossos d'Esquadra van començar a desplegar-se per Catalunya assumint gairebé totes les competències de la Policia Nacional, de la Guàrdia Civil i de la Policia Judicial. Des d'aleshores, s'han convertit en la policia de referència, exceptuant la local, en nombroses comarques catalanes, però el complex desplegament encara no ha acabat i properament han d'assumir un dels reptes més durs: el control de la ciutat de Barcelona, per acabar, la tardor del 2008, amb el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. En aquests moments, sembla que la simpatia que podien suscitar s'hagi alterat. És tan sols alarmisme o és una tendència que es va escampant de manera més o menys soterrada? Com perceben els catalans la que serà, si no ho és ja, la seva policia?

La percepció inicial. Al principi del desplegament —sembla haver-hi una opinió generalitzada sobre el tema— els Mossos van decepcionar una mica la ciutadania; principalment, per la manca d'implantació en el territori, uns certs problemes de coordinació, el contrast

D'exàmens robats i d'informes secrets

Les proves d'accés a l'Escola de Policia de Catalunya, que depèn del Departament d'Interior, consten de cinc exàmens: tres amb nota final (sobre les quals es farà la llista final d'admesos) i dos que són només per decidir si els aspirants són aptes o no per ser alumnes de l'Escola. El model d'examen robat és d'aquests últims, un test psicotècnic que tenia com a funció excloure del procés de selecció un nombre d'individus. Les proves d'accés es van fer sense rebutjar el model d'examen robat. Segons Interior, no calia perquè era tan sols un model dels molts tests psicotècnics que hi havia a les proves, eren uns tests típics, com els que hi poden haver en llibres publicats, tenia poca importància en el procés de selecció final i, segons les investigacions, havia arribat només a les mans d'una persona que volia passar les proves i que va decidir no presentar-s'hi. De nou segons Interior, es van reunir el dia abans per decidir què fer i, considerant els problemes que suposaria canviar els exàmens 24 hores abans del dia previst, van decidir no fer res. El problema és que la consellera Tura va afirmar públicament que tots els exàmens robats havien estat retirats, cosa que després va admetre que era fals, que havia comès un error. Prèviament, Afers Interns havia investigat d'on havien sortit els exàmens i es va arribar a la conclusió que cap Mossos hi estava implicat; el culpable era un vigilant de seguretat de la Direcció General que havia passat els tests a un empleat de manteniment, el candidat que finalment no es va presentar.

Pel que fa l'informe esbombat per Convergència i Unió, és un document que no està ni segellat ni signat per ningú que recomana als responsables del Departament d'Interior

cessar uns quants comandaments per ser massa pròxims a CiU. També denuncia que els Mossos es van crear com a guàrdia pretoriana del govern convergent i que tenien com a principal finalitat espionar els altres partits polítics. Felip Puig, portaveu de CiU al Parlament, ha demanat la dimissió a Montserrat Tura. La consellera afirma que en cap moment va fer cas al document i que fins i tot alguns comandaments han estat ascendits. L'informe li va arribar a les mans el gener de 2004, tot just després de jurar el càrrec. Segons ella, aquells dies va rebre força sobres tancats, documents anònims i informes denunciadors sense signar que pretenien condicionar la presa de decisions. Tots van ser arxivats sense fer-ne cas. L'informe ara fet públic també. No se sap qui n'és l'autor i Tura no ho va investigar; va decidir, diu ella, no perdre temps ni recursos en aquestes conxorxes. Convergència va fer públic l'informe el dijous 16 de juny amb una pregunta al president Maragall al Parlament en una rutinària sessió de control al Govern. Mas va afirmar conèixer l'informe des del dia abans i per això havia triat aquella manera de fer-lo públic. Montserrat Tura va declarar que la cúpula de CiU havia enviat l'informe per acta notarial amb data del 27 de maig.

amb l'anterior manera de fer i les altes expectatives creades. Així, Joan Caball, coordinador nacional d'Unió de Pagesos, reconeix que abans trigaven molt a arribar perquè no coneixien prou bé la zona. O Gregorio Maria Callejo, coordinador a Catalunya de Jutges per la Democràcia, admet que "al principi hi havia alguns problemes per manca d'experiència", "sobretot per manca de coordinació", però afirma que tot això s'ha solucionat i que els Mossos són "uns bons professionals". I és que convé recordar que pràcticament tothom ho contextualitza en un moment d'impàs, en els primers temps d'adaptació inevitable i que per tant, més o menys, ho excusa.

Però també algunes veus lloen des d'un bon primer moment la tasca de la policia de la Generalitat; Vicenç Ibáñez, president de la Unió de Botiguers de l'Hospitalet, anuncia categòric que estan "molt contents" amb ells, que "hi

ha un abans i un després" de l'arribada dels Mossos i explica que abans d'implantar-se es van reunir amb ells en un parell d'ocasions perquè volien conèixer millor la problemàtica de la ciutat. També és cert que, a l'Hospitalet, s'hi van desplegar l'any 2003, amb l'experiència acumulada durant nou anys en les anteriors fases del desplegament.

Per tots els gustos. Sobre com són percebuts ara, hi ha un ventall divers d'opinions. Manolo Heredia Soto, president del Centre Cultural Gitano, diu que al principi "anaven més a sac", "paraven molta gent", però que "actualment estan complint bé". Tanmateix afirma que "causen més respecte que la Policia Nacional". Cap altre entrevistat comparteix aquesta opinió, però sí que són més distants i freds que no pas els cossos anteriors. Joan Caball, recorda la parella de la Guàrdia Civil, on "n'hi havia generalment un de vell i

un de jove", que eren més permissius i confraternitzaven més. D'aquesta fredor també es queixa Juan Antoni Serrano, president del Gremi d'Hostaleria de la Vall d'Aran i de la Federació d'Hostaleria de Lleida, però reconeix que ha millorat, "fan esforços per estar més a prop del ciutadà". "Al principi hi havia molta rotació però ara ja hi ha mossos d'aquí", i assenyalava que la relació entre la policia i el seu gremi és molt bona. Serrano també recalca la quantitat de controls de trànsit que fan els Mossos, que en segons quines poblacions pirenaïques sobta, "però ja ens hem acostumat a ells i ells a nosaltres".

Els controls, seguir la normativa al peu de la lletra i una certa severitat per a alguns i rigor per altres, semblen trets definitoris d'aquesta policia. Tot i això, Pere Aliguer, propietari d'una agència de viatges de Lloret de Mar, opina que caldria més prevenció a la seva localitat. Denuncia una relativa

passivitat per part dels Mossos davant de la formació de grups de turistes a les sortides de les discoteques. Segons ell la policia només actua quan ja n'hi ha 200 o 300 i han creat un aldarull, "sempre val més prevenir que curar". Diu que sempre hi ha dos o tres cotxes als punts conflictius, però "el que no poden és no fer res i esperar que passi". Experts en seguretat ciutadana subratllen la importància que té la interlocució amb els grups conflictius per prevenir problemes i diuen que és bo que la policia sigui tolerant fins a un límit que, un cop sobrepassat, ha d'arribar acompanyat d'una actuació eficaç i si cal contundent.

El fet que els Mossos puguin ser més pròxims i que per aquest motiu desparthen menys respecte és un tesi que col·lectius independentistes defensen, però es queixen que els mossos no busquen una complicitat, sinó que intenten ser distants expressament; per exemple, tal com explica Aleix Serra, del Casal Panxo de Berga, "parlant-nos en castellà deliberadament". Joan Dausis, membre del Partit Socialista d'Alliberament Nacional, denuncia que hi ha "elements espanyolistes al cos, poc sensibles al fet nacional" i posa l'exemple de ser multats per dur "CAT" a la matrícula. En canvi, Josep Maria

Noguer, president de l'associació de comerciants Girona Centre, diu que el tracte és "perfecte" i que "el respecte el tenim igual". Així mateix considera que són eficaços, tot i que "avui dia ho tenen difícil".

De totes maneres, Gregorio Callejo, de Judges per la Democràcia, reconeix la bona tasca feta pels Mossos i el seu respecte cap al ciutadà. No obstant això, la portaveu de SOS Racisme, Be-

goña Sánchez, diu sentir-se preocupada per accions individuals d'agents del cos. Segons SOS Racisme, el cos col·labora molt més amb ells que altres policies, i tenen una formació molt més adequada que la dels altres. Ara bé, són "molt preocupants abusos i discriminacions" fets per alguns agents individualment.

Gaspar Pericay

La recta final del desplegament

A mitjan octubre del 1994, l'aleshores conseller de Governació, Xavier Pomes, va passar tota una nit a Vic buscant un local per convertir-lo en una comissaria provisional per als Mossos d'Esquadra: la primera. Així s'acabava una dècada d'estira-i-arrotonsa amb el govern del PSOE i començava el desplegament.

Onze anys després, l'1 de novembre, els Mossos assumiran les competències a Barcelona. S'haurà cobert el 72,9% del territori i el 65% de la població. Però també aquesta vegada molts agents hauran de treballar en comissaries provisionals—tres de les deu previstes estaran a mig construir— o compartides, perquè les tres que l'estat traspassa—per 10 milions d'euros— no quedaran lliures del tot fins que el Cos Nacional de Policia (CNP) desmunti els seus arxius i sistemes de comunicació.

Dels 2.614 mossos destinats a Barcelona, 700 ja hi treballen des de l'1 de novembre passat. És el predesplegament: un període d'adaptació que ha generat una ficció, resultat de sumar les patrulles del CNP—entre 50 i 75— a les 25 dels mossos en fase d'entrenament. Al novembre, es tornarà al dispositiu ordinari, d'entre 50 i 75 unitats, encara que totes seran dels Mossos. Malgrat que la policia de la Generalitat dota Barcelona amb uns 500 agents més que el CNP, també ha d'ocupar-se de funcions que el cos estatal no té, com ara la vigilància de presons, del Parlament i dels edificis de la Generalitat. El canvi, per tant, serà qualitatiu i no quantitatiu, segons els comandaments del cos i el Departament d'Interior. Segons el director general de Seguretat Ciutadana, Jordi Samsó, la clau és construir "una policia de proximi-

